

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
28 mei 2024

Ons kenmerk
PZH-2024-852631563
DOS-2020-0001742

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2024

Geachte Statenleden,

Bij deze bieden wij u de Voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2024 aan over de luchtkwaliteit in Zuid-Holland in 2022. Deze rapportage is gebaseerd op de landelijke monitoringgegevens van het RIVM over 2022 in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en op meetgegevens over dezelfde periode van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en DCMR Milieudienst Rijnmond. Het rapport hiervan is op 21 december 2023 aangeboden aan de Tweede Kamer, waarmee de data beschikbaar zijn gekomen voor deze voortgangsrapportage. Dit rapport is gericht op luchtverontreinigende stoffen die de gezondheid nadelig beïnvloeden. Effecten van deze stoffen op de natuur wordt buiten beschouwing gelaten, al draagt een verlaging van stikstofdioxide wel bij aan een vermindering van stikstofdepositie. Deze gegevens laten zien dat de luchtkwaliteit in Zuid-Holland in 2022 voldeed aan de geldende wettelijke grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof.

In de laatste jaren zijn Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de luchtkwaliteit zoals dit was afgesproken aan het begin van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) in 2009. Dit programma is inmiddels met de inwerkingtreding van de omgevingswet afgerond. Gedeputeerde Staten kiezen ervoor ook onder het Schone Lucht Akkoord (SLA) Provinciale Staten actief te blijven informeren met Voortgangsrapportages luchtkwaliteit.

Op 17 december 2019 hebben Gedeputeerde Staten besloten om het nationale Schone Lucht Akkoord te ondertekenen. U bent hierover op de hoogte gesteld met een brief (PZH-2019-719537368). In januari 2020 heeft de provincie Zuid-Holland het Schone Lucht Akkoord getekend. Inmiddels zijn meer dan 100 partijen aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord, waaronder alle provincies. De ambitie van het Schone Lucht Akkoord, het halveren van de gezondheidseffecten door de luchtkwaliteit in Nederland in 2030 ten opzichte van 2016, sluit nauw aan bij de provinciale ambitie om in 2030 de in 2019 geldende WHO-advieswaarden voor de luchtkwaliteit te bereiken. Net als in het NSL, zal ook in het Schone Lucht Akkoord worden gemonitord hoe de luchtkwaliteit zich ontwikkelt en in hoeverre de maatregelen zijn uitgevoerd. Over de resultaten van de monitoring zullen wij Provinciale Staten ook in de komende jaren informeren.

De Voortgangsrapportage 2024 bevat gegevens uit de nationale monitoring van het NSL van 2022 en een vooruitblik naar 2030. Voor de monitoring leveren wegbeheerders jaarlijks verkeersgegevens aan. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) berekent hieruit de luchtkwaliteit in Zuid-Holland. Deze resultaten zijn in de Voortgangsrapportage verwerkt tot kaarten.

Verder vindt u in de rapportage een samenvatting van de luchtkwaliteitsmetingen uit 2022 van DCMR Milieudienst Rijnmond en het RIVM, en de trend van de laatste jaren.

Uit deze gegevens blijkt dat de luchtkwaliteit geleidelijk aan verbetert. Voor fijn stof en stikstofoxiden zijn er geen overschrijdingen van de wettelijke grenswaarden.

Omdat de provincie de gezondheid van haar burgers verder wil verbeteren, is de ambitie vastgesteld om in 2030 de in 2019 geldende World Health Organisation (WHO)-advieswaarden te behalen op basis van samenwerking met andere partijen. Volgens bestaand onderzoek zijn stikstofoxiden, fijn stof en ozon bepalend voor het overgrote deel van de gezondheidsschade als gevolg van de luchtkwaliteit. Van andere stoffen (zoals zeer zorgwekkende stoffen) is de gemiddelde concentratie in de praktijk zo laag, dat daarvan de gezondheidsschade verwaarloosbaar is. Hierbij speelt natuurlijk wel dat de maatschappelijke onrust over zeer zorgwekkende stoffen veel groter is dan die over stikstofoxiden en fijn stof.

Aan deze strengere advieswaarden wordt nog niet overal in Zuid-Holland voldaan. De verwachting is echter wel dat deze in uiterlijk 2030 behaald zullen worden.

In 2021 heeft de WHO haar advieswaarden voor luchtverontreinigende stoffen aangescherpt.

Op 26 oktober 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel gepresenteerd voor nieuwe Europese luchtkwaliteitsnormen voor 2030 welke dit jaar vastgesteld zullen worden. Deze normen zijn niet gelijk aan de WHO-advieswaarden uit 2021, maar het meest ambitieuze tussendoel dat de WHO heeft geformuleerd. Daarnaast stelt de Europese Commissie in haar voorstel dat na 2030 verder wordt gewerkt aan het behalen van de WHO-advieswaarden uit 2021, zodat die uiterlijk in 2050 worden behaald.

Verder worden in deze Voortgangsrapportage de maatregelen genoemd die de provincie zelf neemt om de luchtkwaliteit te verbeteren. Dit zijn de maatregelen die we hebben ingediend bij het Rijk voor het Schone Lucht Akkoord, aangevuld met algemene verplichtingen uit dit akkoord. Veel van deze maatregelen zijn al lopend beleid dat we in de komende jaren zullen voortzetten.

Het beleid richt zich op uiteenlopende onderwerpen, zoals duurzame scheepvaart, mobiliteit (zoals inzet van zero-emissie bussen), emissies van inrichtingen, participatie en ondersteuning aan gemeenten. De provincie heeft hiermee de grens bereikt van de mogelijkheden die binnen haar invloedssfeer liggen om de luchtkwaliteit in Zuid-Holland te verbeteren. Verdere maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit zien we in het gemeentelijk domein. De provincie faciliteert in de uitvoering van gemeentelijke maatregelen door de omgevingsdiensten de samenwerking tussen gemeenten in hun regio te laten ondersteunen. De meeste winst valt te behalen in maatregelen op landelijk en internationaal niveau. De provincie voert hiertoe gesprekken met het Rijk en lobbyt via IPO en het HNP bij de EU voor het nemen van effectieve maatregelen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Bijlagen

1. Voortgangsrapportage luchtkwaliteit 2024